

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Τα **Δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας** στην Ευρωπαϊκή Ένωση παρέχονται τόσο σε κοινοτικό επίπεδο δυνάμει του κοινοτικού σχεδιασμού και σε [εθνικό](#) επίπεδο μέσω μεμονωμένων εθνικών νόμων.

Στόχοι

Τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας αποτελούν επίσης αντικείμενο της ευρωπαϊκής νομοθεσίας. Πιο συγκεκριμένα, η νομοθετική δραστηριότητα της Ένωσης στον εν λόγω τομέα έχει ως σκοπό να εναρμονίσει ορισμένες ειδικές πτυχές των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και να διασφαλίσει ενιαία προστασία των δικαιωμάτων στο εσωτερικό της Ένωσης μέσω της δημιουργίας ενιαίων ευρωπαϊκών τίτλων, όπως στην περίπτωση του κοινοτικού σήματος καθώς και του κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος.

Επιλέξιμα σχέδια

Ένα [σχέδιο](#) ορίζεται ως «η αναπαράσταση του όλου ή ενός μέρους ενός προϊόντος που προκύπτει από χαρακτηριστικά όπως, συγκεκριμένα, γραμμές, περιγράμματα, χρώματα, σχήμα, υφή και/ή υλικά του ίδιου του προϊόντος ή της διακόσμησης του».

Τα σχέδια μπορούν να προστατευθούν αν:

- είναι *καινοτόμα*, που σημαίνει ότι δεν έχει φτιαχτεί από κανένα άλλο παρόμοιο σχέδιο ή διαφοροποιημένο μόνο σε μη υλικές λεπτομέρειες και είναι διαθέσιμο στο κοινό·
- έχουν *μοναδικό χαρακτήρα*, που σημαίνει ότι στον «ενημερωμένο χρήστη» δίνει μια συνολική άποψη διαφορετική από άλλα σχέδια που είναι διαθέσιμα στο κοινό. Όπου ένα σχέδιο αποτελεί μέρος ενός πιο πολύπλοκου προϊόντος, η καινοτομία και ο μοναδικός χαρακτήρας του σχεδίου κρίνονται με βάση το μέρος του σχεδίου που είναι ορατό κατά την κανονική χρήση.

Τα σχέδια δεν προστατεύονται εφόσον η εμφάνισή τους είναι εξ'ολοκλήρου καθορισμένη από την τεχνική τους λειτουργία, ή από την ανάγκη διασύνδεσης τους με άλλα προϊόντα για να εκτελέσουν μια τεχνική λειτουργία. Παρόλα αυτά τα αρθρωτά/σπονδυλωτά συστήματα όπως τα [Lego](#) ή τα [Meccano](#) μπορεί να προστατεύονται.

Κοινοτικό Σχέδιο

Κύρια άρθρα: [Κοινοτικό σχέδιο](#)

Καταχωρημένα και μη καταχωρημένα Κοινοτικά σχέδια είναι διαθέσιμα σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθμού 6/2002^[1] του Συμβουλίου της 12 Δεκεμβρίου 2001 για τα κοινοτικά σχέδια και υποδείγματα που προσφέρουν ένα ενιαίο δικαίωμα που καλύπτει την [Ευρωπαϊκή Κοινότητα](#). Η προστασία ενός καταχωρημένου κοινοτικού σχεδίου διαρκεί για μέχρι 25 χρόνια, που υπόκεινται στην πληρωμή των τελών ανανέωσης κάθε 5 χρόνια. Το μη καταχωρημένο Κοινοτικό σχέδιο διαρκεί για τρία χρόνια αφού το σχέδιο γίνει διαθέσιμο στο κοινό και η παράβαση λαμβάνει χώρα μόνο αν έχει αντιγραφεί το προστατευόμενο σχέδιο.

Εθνικοί νόμοι

Οι εθνικοί νόμοι για τα καταχωρισμένα σχέδια^[2] παραμένουν σε ισχύ παράλληλα με το σύστημα των κοινοτικών σχεδίων^[3]: η εγγραφή σε ένα μικρό αριθμό χωρών είναι φθηνότερη από την κοινοτική εγγραφή, και μπορεί να είναι πιο κατάλληλη για μικρότερους κατασκευαστές. Οι εθνικοί [νόμοι](#) είναι εναρμονισμένοι με την οδηγία για τη νομική προστασία σχεδίων και υποδειγμάτων ^[4] (98/71/ΕΚ): τα κριτήρια για την επιλεξιμότητα και τη διάρκεια της προστασίας είναι τα ίδια με των καταχωρισμένων κοινοτικών σχεδίων. Πολλά μέλη της Κοινότητας προστατεύουν βάσει της νομοθεσίας τους και μη καταχωρημένα σχεδιαστικά δικαιώματα, όμως αυτά δεν καλύπτονται από την Οδηγία.

Διεθνείς συνθήκες

Η προστασία των δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας απαιτείται από τη [Συμφωνία για τις εμπορικές πτυχές των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας] , στην οποία η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι συμβαλλόμενο μέλος. Ο κανονισμός για τα κοινοτικά σχέδια προβλέπει την αναγνώριση από την [ημερομηνία προτεραιότητας](#) μιας αίτησης για την εγγραφή ενός βιομηχανικού δικαιώματος σε μια χώρα που είναι είτε συμβαλλόμενο μέλος του [Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου](#) είτε συμβαλλόμενο μέλος στη [Σύμβαση των Παρισίων για την προστασία της βιομηχανικής ιδιοκτησίας](#).

Την 1η Ιανουαρίου 2008, η Ευρωπαϊκή ένωση έγινε συμβαλλόμενο μέλος στην Πράξη της Γενεύης του Διακανονισμού της Χάγης για τη διεθνή καταχώριση των βιομηχανικών σχεδίων και υποδειγμάτων. Αυτό ακολούθησε την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στις 22 Δεκεμβρίου 2005.

Ρόλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και Επιτεύγματα

Η [Ευρωπαϊκή Επιτροπή](#), στις 27 Μαρτίου 2013, υπέβαλε πρόταση που αποσκοπεί στην απλοποίηση και στο να κάνει επίκαιρη τη σχετική με το σήμα νομοθεσία, τόσο σε εθνικό όσο και κοινοτικό επίπεδο, καθιστώντας την καταχώρηση του σήματος στην Ευρωπαϊκή Ένωση ολιγότερο δαπανηρή, ταχύτερη, περισσότερο αξιόπιστη και προβλέψιμη, αυξάνοντας ταυτόχρονα τη νομική ασφάλεια για τους κατόχους εμπορικών σημάτων. Η πρόταση αυτή αποτελείται από μια δέσμη νομοθετικών μέτρων που περιλαμβάνει: αναδιατύπωση της οδηγίας περί σημάτων^[5] η οποία αποσκοπεί στην προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων, αναθεώρηση του κανονισμού για το [κοινοτικό σήμα](#)^[6], ο οποίος περιέχει επίσης διατάξεις σχετικά με το Γραφείο Εναρμόνισης στο Πλαίσιο της Εσωτερικής Αγοράς^[7] και αναθεώρηση του κανονισμού σχετικά με τα πληρωτέα προς το Γραφείο εναρμόνισης στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς τέλη^[8].

Ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Στα διάφορα ψηφίσματά του για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, και συγκεκριμένα για τη νομική προστασία των βάσεων δεδομένων, των βιοτεχνολογικών εφευρέσεων και των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, το Κοινοβούλιο έχει ταχθεί υπέρ της προοδευτικής εναρμόνισης των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Επιπλέον, αντιτάχθηκε στο ζήτημα της χορήγησης διπλώματος ευρεσιτεχνίας για μέρη του ανθρωπίνου σώματος. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει παρομοίως ταχθεί κατά της κατοχύρωσης με διπλώματα ευρεσιτεχνίας των εφευρέσεων που μπορούν να εφαρμοστούν σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές, θέλοντας να αποφύγει την παρεμπόδιση της διάδοσης της καινοτομίας στον τομέα αυτό και να παράσχει ελεύθερη πρόσβαση στις ΜΜΕ στο λογισμικό που δημιουργείται από τους μείζονες διεθνείς φορείς ανάπτυξης λογισμικού. Το Κοινοβούλιο ετοιμάζει μία έκθεση πρωτοβουλίας σχετικά με τον φόρο για αντίγραφα ιδιωτικής χρήσης, θέμα γύρω από το οποίο υπάρχει έντονη πολεμική. Επίσης ενεργοποιήθηκε για το σχέδιο συνθήκης του [Παγκόσμιου Οργανισμού Διανοητικής Ιδιοκτησίας](#) (Π.Ο.Δ.Ι.) όσον αφορά τις εξαιρέσεις από το δικαίωμα του δημιουργού για τα άτομα με δυσχέρειες ανάγνωσης.

Προστασία των διανοητικών δημιουργημάτων

Προστασία πνευματικής ιδιοκτησίας

Προστατεύονται ορισμένα πολιτιστικά δημιουργήματα: η προστασία εκτείνεται στα άυλα έργα και όχι στον υλικό φορέα του έργου (ο οποίος προστατεύεται διαμέσου του εμπράγματος δικαίου και του ποινικού δικαίου).

Προστασία ευρεσιτεχνιών

Προστατεύονται από το [Νόμο 1733/1987](#). Δηλαδή οι ευρεσιτεχνίες προστατεύονται μέχρι 20 έτη , κατόπιν απονομής διπλώματος [ευρεσιτεχνίας](#) από τον [Οργανισμό Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας](#).

Διπλώματα ευρεσιτεχνίας

Η απόφαση [2011/167/ΕΕ](#) του Συμβουλίου της 10 Μαρτίου 2011 απηχεί την βούληση των 25 κρατών μελών να καθιερώσουν μεταξύ τους ενισχυμένη συνεργασία για τη δημιουργία προστασίας με ενιαίο καθεστώς. Ο [κανονισμός \(Ευρωπαϊκής Ένωσης\) αριθμού 1257/2012](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17 Δεκεμβρίου 2012, θέτει σε εφαρμογή την ενισχυμένη συνεργασία στον τομέα της καθιέρωσης ενιαίου καθεστώτος προστασίας των ευρεσιτεχνιών μέσω διπλώματος ευρεσιτεχνίας, όπως είχε δρομολογηθεί με την απόφαση 2011/167. Ο [κανονισμός \(Ευρωπαϊκής Ένωσης\) αριθμού 1260/2012](#) του Συμβουλίου, της 17 Δεκεμβρίου 2012 θέτει σε εφαρμογή την ενισχυμένη συνεργασία στον τομέα της δημιουργίας ενιαίου καθεστώτος προστασίας των ευρεσιτεχνιών όσον αφορά τις εφαρμοστέες μεταφραστικές ρυθμίσεις. Και οι δύο θα τεθούν σε εφαρμογή από 1 Ιανουαρίου 2014 ή από την ημερομηνία θέσης σε ισχύ της συμφωνίας για το [Ενιαίο Δικαστήριο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας](#), εάν αυτή είναι μεταγενέστερη.

Προστασία υποδειγμάτων χρησιμότητας

Σύμφωνα με το Νόμο 1733/1987 τα υποδείγματα χρησιμότητας προστατεύονται μέχρι 7 έτη, κατόπιν απονομής [Πιστοποιητικού Υποδείγματος Χρησιμότητας](#) (Π.Υ.Χ.) από τον [Οργανισμό Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας](#).

Προστασία σημάτων

[Νόμος 2239/1994](#) "Νέος θεσμικός νόμος περί σημάτων". Το σήμα αποκτάται μόνο μετά την καταχώρησή του, δηλαδή αν αναγνωριστεί με αμετάκλητη απόφαση της [Διοικητικής Επιτροπής Σημάτων](#), και διακρίνει τα προϊόντα που μια επιχείρηση παράγει ή εμπορεύεται ή τις υπηρεσίες που προσφέρει από τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες άλλων επιχειρήσεων.

Τα σήματα είναι λεκτικά, εικαστικά, ηχητικά ή κάποιος συνδυασμός αυτών.

Προστασία διακριτικών γνωρισμάτων

Νόμος 146/1914 "Περί [αθέμιτου ανταγωνισμού](#)". Τα διακριτικά γνωρίσματα είναι ενδείξεις που εξατομικεύουν και διακρίνουν στο πλαίσιο των συναλλαγών το πρόσωπο που αναπτύσσει οικονομική δραστηριότητα και τα μέσα που αυτό χρησιμοποιεί.

Προστασία βιομηχανικών σχεδίων και υποδειγμάτων

[Π.Δ. 259/1997](#). Τα βιομηχανικά σχέδια και υποδείγματα είναι η δισδιάστατη ή τρισδιάστατη διάπλαση μορφής που έχει πρακτικό προορισμό, που λόγω του αισθητικού τους αποτελέσματος αποτελεί πνευματικό δημιούργημα αλλά δεν υιοθετεί την απαιτούμενη πρωτοτυπία για να προστατευτεί από το [\http://dide.flo.sch.gr/Plinet/Nomothesia-Internet/N.2121-1993-Pneumatikildioktisia.pdf ^[9].

Το προστατευόμενο έργο

Πνευματικό δημιούργημα

Το έργο πρέπει να είναι αποτέλεσμα ανθρώπινης δημιουργικής πράξης. Δεν αποτελεί πνευματικό δημιούργημα κάποιο προϋπάρχον αντικείμενο στο οποίο δεν έχει επενεργήσει δημιουργικά το ανθρώπινο πνεύμα (π.χ. τα έργα της φύσης)

Οποιασδήποτε μορφής

Προστατεύονται τα έργα λόγου, τέχνης, τα εικαστικά και γενικά όλα όσα γίνονται αντιληπτά με την ακοή, την όραση, την αφή, αλλά όχι την όσφρηση. Δεν προστατεύονται οι ιδέες (π.χ. ο κυβισμός, το κολάζ σαν τεχνοτροπία κ.α.).

Πρωτοτυπία

Το έργο πρέπει να είναι προσωπικό πνευματικό δημιούργημα του δημιουργού του (υποκειμενική θεωρία). Επίσης πρέπει να πρόκειται για "νέο έργο" (αντικειμενική θεωρία), δηλαδή να διαφέρει από τα προϋπάρχοντα, να είναι αποτέλεσμα ταλέντου, αίσθησης παρατήρησης, σύγκρισης, μέτρου υπολογισμού, στοχασμού, κρίσης και γενικά το έργο πρέπει να αποτελεί έκφρασης τέχνης.

Κατηγορίες Έργων

- Έργα λόγου, τέχνης, επιστήμης
- Γραπτά κείμενα
- Προφορικά κείμενα
- Μουσικές συνθέσεις με ή χωρίς λόγια
- Θεατρικά έργα
- Χορογραφικά έργα και παντομίμες
- Οπτικοακουστικά έργα
- Έργα εικαστικών τεχνών
- Αρχιτεκτονικά έργα
- Φωτογραφίες
- Έργα εφαρμοσμένων τεχνών
- Εικονογραφήσεις, γεωγραφικοί χάρτες, σχέδια, σκίτσα και πλαστικά έργα

- Έργα Η/Υ
- Οι τίτλοι των έργων
- Τα "μικρά κέρματα" / "φιλά" πνευματικής ιδιοκτησίας
- Έργα αποκλειόμενα της προστασίας
 - έργα δημοσίων οργάνων
 - έργα παλαιά των οποίων η προστασία έχει λήξει
 - Εκφράσεις λαϊκής παράδοσης
 - Ειδήσεις
- Έργα παράγωγα, επεξεργασίας, συλλεκτικά και συλλογές (μεταφράσεις, διασκευές, βάσεις δεδομένων)

Δικαιούχοι προστασίας

Ο δημιουργός-αρχικός δικαιούχος

Είναι αποκλειστικά άτομο - φυσικό πρόσωπο, ακόμη και άτομα ανήλικα ή ανίκανα. Κατά κανόνα προστατεύονται και τα έργα δημιουργηθέντα με τη βοήθεια μηχανών - Η/Υ, αλλά όχι και αυτομάτως δημιουργηθέντα έργα.

Δικαιώματα δημιουργού

Προκειμένου να προσαρμοστεί η νομοθεσία σχετικά με τα δικαιώματα δημιουργού και τα συγγενικά δικαιώματα στις τεχνολογικές εξελίξεις και κυρίως στην κοινωνία της πληροφορίας, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενέκριναν την οδηγία 2001/29/ΕΚ της 22 Μαΐου 2001, για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας.

Δημιουργία έργου από περισσότερα πρόσωπα

Συν-δημιουργοί

Στα έργα συνεργασίας η συμβολή του καθενός δεν μπορεί να διαιρεθεί από αυτή των άλλων, διότι ενσωματώνεται στο συνολικό έργο. Οι συν-δημιουργοί μοιράζονται τα δικαιώματα κατά ίσα μέρη. Δεν είναι συν-δημιουργός όποιος απλώς παρέχει συμβουλές.

Συλλογικό έργο

Είναι το έργο που δημιουργείται με αυτοτελείς συμβολές υπό τη διεύθυνση ενός φυσικού προσώπου (π.χ. σκηνοθέτη, διευθυντή εγκυκλοπαίδειας κ.λ.π.)

Σύνθετο έργο

Είναι το έργο που προκύπτει από την απλή συνένωση αυτοτελών έργων και κάθε μέρος αποτελεί αντικείμενο χωριστής εκμετάλλευσης (π.χ. εικόνες)

Καταπολέμηση της παραποίησης

Καθώς οι διαφορές μεταξύ των εθνικών συστημάτων επιβολής κυρώσεων δυσχεραίνουν την αποτελεσματική καταπολέμηση της παραποίησης και της πειρατείας, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενέκριναν καταρχάς την οδηγία [2004/48/EK](#) σχετικά με την επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας. Στόχος της οδηγίας είναι να ενισχυθεί η καταπολέμηση της πειρατείας και της παραποίησης μέσω της προσέγγισης των εθνικών νομοθεσιών προκειμένου να διασφαλιστεί υψηλό, ισοδύναμο και ομοιογενές επίπεδο προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας στην εσωτερική αγορά. Η οδηγία 2004/48/EK προβλέπει αποκλειστικά μέτρα, διαδικασίες και αποζημίωση στο πλαίσιο του αστικού και διοικητικού δικαίου. Στη συνέχεια, η Επιτροπή πρότεινε την έγκριση ποινικών διατάξεων για την ενίσχυση και τη βελτίωση της καταπολέμησης της παραποίησης και της πειρατείας, οι οποίες αναμένεται να συμπληρώσουν την οδηγία 2004/48/EK. Ωστόσο, μετά την ανακοίνωση της 23 Νοεμβρίου 2005 σχετικά με τις επιπτώσεις της απόφασης του Δικαστηρίου, η οποία ακύρωνε την απόφαση-πλαίσιο σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος μέσω του ποινικού δικαίου, η Επιτροπή απέσυρε την πρότασή της.

Σημειώσεις - παραπομπές

Στη βικιπεδία...

Δανά Άννα - dpsd10017

Wikipedia username: Nerissayo